

KSIĄŻKI EKONOMICZNO-ROLNICZE

BARNARD C. S.: **Farm models management objectives and the bounded planning environment** (Wzorce farm, zarządzanie nimi i planowanie ich otoczenia). Cambridge 1963 Farm Economic Branch School of Agriculture Univ. of Cambridge, s. 19.

Sprawozdanie opracowane na sesję Rolniczego Towarzystwa Ekonomicznego na wymieniony w tytule temat, poparte odpowiednimi szczegółowymi obliczeniami i przykładami.

COTE-DIVOIRE: **Problemes et perspectives du developement rural** (Wybrzeże Kości Słoniowej. Problemy i perspektywy rozwoju rolnictwa). Rome 1963 Organ. des Nations Unies pour l'alim. et l'agriculture, s. 82. Enquete de la FAO sur L'Afrique.

W serii sprawozdań publikowanych przez FAO o gospodarczej sytuacji Afryki badania dotyczące Wybrzeża Kości Słoniowej ujęto w dwu częściach: pierwsza dostarcza podstawowych informacji o czynnikach przyrodniczych, ludnościowych, ekonomicznych i produkcyjnych, druga poświęcona jest w całości rolnictwu, tj. głównym problemom z tej dziedziny gospodarki, środkom zmierzającym do dalszego jej rozwoju, kierunkom produkcji itd. Wg opinii ekspertów FAO — Wybrzeże Kości Słoniowej wykazuje bardzo szybką ekspansją ekonomiczną i przoduje w tym zakresie wśród innych krajów afrykańskich, głównie dzięki dużemu eksportowi kawy i kakao. Aby utrzymać tę przodującą rolę konieczne jest zapewnienie rolnictwu przede wszystkim odpowiedniej kadry fachowców oraz prowadzenie badań dotyczących dalszego zagospodarowania poszczególnych rejonów kraju. W aneksie podano m. in. informacje w sprawie poziomu żywienia, unii monetarnej zachodnio-afrykańskiej i ogólnych problemów strefy franka.

CZERNIEWSKA M.: **Budżety domowe rodzin chłopskich**. Warszawa 1963 PWE, s. 259.

Praca stanowi logiczny ciąg dalszy i syntezę zarazem dotychczasowych publikacji autorki, dotyczących m. in. spożycia oraz dochodów gospodarstw chłopskich. Jest jednocześnie dalszym krokiem na drodze poznania tej problematyki społeczno-gospodarczej i to nie tylko w piśmiennictwie rodzimym, lecz także światowym — jak to słusznie sformułowano na obwołucie. Po raz pierwszy bowiem została podjęta próba szacunku gospodarstw w Polsce oraz w poszczególnych jej okręgach rolniczych według poziomu spożycia, a jednocześnie dokonano porównania realnych dochodów rodzin chłopskich i robotniczych w Polsce tak, jak to jest zazwyczaj czynione przy badaniach szwedzkich, gdyż po raz pierwszy obliczono wskaźniki kosztów utrzymania rodzin chłopskich. Po raz pierwszy też obliczono współczynniki elastyczności popytu i spożycia podstawowych artykułów bytowych i żywnościowych w przekroju regionalnym i jednocześnie wieloletnim, ponieważ przeanalizowano spożycie w układzie statycznym i dynamicznym. Interesująca, nowatorska pozycja zostanie szczegółowo omówiona w jednym z najbliższych numerów „Zagadnień”.

Ekonomika sielskochozajstwiennych przedpriatij (Ekonomika przedsiębiorstw rolnych). Moskwa 1962 Gos. Izd. Polit. Litier. s. 512.

Stosownie do programu przyjętego na XXII Zjeździe KPZR oraz uchwał marcowego Plenum (1962 r.), kolektyw pracowników naukowych Wyższej Szkoły Partyjnej przy KC KPZR wespół z praktykami — opracował książkę pomocniczą, wprowadzającą w teoretyczną i praktyczną problematykę podstaw ekonomiki socjalistycznych przedsiębiorstw rolnych (kolchozów i sowchozów). M. in. omawia rolę i zadania socjalistycznego rolnictwa w budownictwie komunizmu, gałęziową i spe-

cialistyczną strukturę rolnictwa, organizację zarządzania przedsiębiorstwami rolnymi, planowania kołchozowej i sowchozowej produkcji oraz dysponowanymi przez nie funduszami (podstawowy, zakładowy i obrotowy), wydajność pracy, jej normowanie oraz wynagradzanie, koszty własne produkcji, rentowność, rozrachunek gospodarczy, gospodarke finansową, rachunkowość i sprawozdawczość, analizę działalności gospodarzej kołchozów i sowchozów.

ERDEI F.: Fragen der Organisation im sozialistischen landwirtschaftlichen Grosbetrieb (Zagadnienia organizacji w dużym socjalistycznym przedsiębiorstwie rolnym). Budapest 1963 Akad. Kiadó s. 120.

W serii prac wydawanych przez Instytut Ekonomiki Rolnej węgierskiej Akademii Nauk, dotyczących zagadnień gospodarowania w dużych przedsiębiorstwach rolnych, członek Akademii i jednocześnie dyrektor wspomnianego Instytutu podjął problematykę organizacji dużych socjalistycznych gospodarstw rolnych. Wychodząc z założenia, że technologiczny rozwój produkcji i utworzenie wielkich państwowych gospodarstw rolnych zmusza rolnictwo — podobnie jak inne gałęzie gospodarki narodowej — do specjalizacji i podziału pracy, zastosowania przemysłowych metod i organizacji pracy w rolnictwie oraz odstępowania od tradycyjnych metod.

Autor rozważa na wstępie teoretyczne i historyczne aspekty zagadnienia, snuje analogie z przemysłem, ukazuje jak osiągnięcia uzyskane w organizacji pracy przedsiębiorstw przemysłowych dają się zastosować do wielkich gospodarstw rolnych. Pozwala to autorowi na dokonanie analizy nowych teorii rozwijanych w węgierskiej ekonomice rolnej. Rozważania powyższe znajdują następnie zastosowanie przy omawianiu praktycznych zadań stojących przed gospodarką, a tym samym i ekonomiką rolną. Publikacja została przetłumaczona na język niemiecki z drugiego — rozwiniętego i uzupełnionego o doświadczenia roku — wydania węgierskiego.

ESCHE E., DRAWS M.: Der Europäische Milchmarkt (Europejski synek mleka). Hamburg 1963 P. Parey, s. 472.

Fundamentalne opracowanie wykonane w Instytucie Przetwórstwa Mlecznego Zakładu Badania Zagadnień Gospodarki Mleczarskiej w Kiel na zlecenie Min. Wyżywienia, Rolnictwa i Lasów przy udziale OECD — Europejskiej Organizacji Współpracy i Rozwoju, jako wynik kolejnych badań organizowanych przez tzw. Centralę Produktywizacji wymienionej wyżej Organizacji.

W części I rozważono ogólną problematykę, dotyczącą przetwórstwa i zużycowania mleka, a m. in. sprawę podniesienia gospodarności w tej dziedzinie, analizowanej z punktu widzenia tak ogólno-ekonomicznego, jak interesów poszczególnych członków OECD oraz ich integracji.

W części II omówiono organizację i strukturę rynku mlecznego w poszczególnych krajach, ujętą wg jednolitego systemu: produkcji mleka i jego podaży, struktury gospodarki mlecznej, organizacji i regulacji rynku, bilansu zaopatrzenia wewnętrznego i handlu zagranicznego oraz rynku: mleka konsumpcyjnego, masła i sera.

Po każdym z 9 rozdziałów znajdujemy obszerną literaturę przedmiotu, na końcu zaś publikacji wnioski i zalecenia międzynarodowego seminarium, które odbyło się w Kiel w październiku 1961 r., w sprawie problematyki europejskiego rynku mleczarskiego, a m. in. organizacji i struktury tego rynku oraz gospodarczych możliwości, a jednocześnie trudności jego międzynarodowej integracji, analizy różnych systemów regulacji rynku, stosowanych przez państwa członkowskie OECD oraz pionowe i poziome integracje, zachodzące przy produkcji mleka i przetworów mlecznych, czynników gospodarczych kształtujących popyt na: mleko i produkty mleczne oraz specyficznej problematyki rynku mlecznego w krajach Europy południowej.

Warto zaznaczyć, że w skład OECD wg omawianej publikacji wchodzi 18 krajów europejskich oraz, że w bogato ilustrowanej przy pomocy tabel, wykresów i map monografii — Prusy Wschodnie i nasze ziemie zachodnie są nadal zaliczone do nieistniejącej Rzeszy Niemieckiej.

GLUCHOW A. A.: O proizvoditel'nosti truda w sielskom choziajstwie SSSR (O wydajności pracy w rolnictwie ZSRR). Moskwa 1963 Wysszaja Szkoła, s. 108.

Opublikowane przez wydawnictwo „Wyssza Szkoła” materiały do wykładów z zakresu ekonomii politycznej dotyczą zagadnień wydajności pracy w rolnictwie, metod obliczania jej poziomu i dynamiki oraz dalszego wzrostu w okresie rozwoju budownictwa komunistycznego i dróg jej podnoszenia w kołchozach i sowchozach.

KÖLBER L., KAMJATSZEGHY K.: **A munkaerő-felhasználás, a munkatermelékenység és a jövedelmezőség egyes összefüggéseinek elemzése 4 állami gazdaságban 1960 évben** (Analiza niektórych związków zachodzących między wykorzystaniem siły roboczej, wydajnością pracy a dochodowością, dokonana na podstawie 4 państwowych gospodarstw rolnych w 1960 r.). Budapest 1962 F. M. Allami Gazdaságok Főgaz., s. 170 + 27 + 61, szam 1. Streszczenie w jęz. niem. i rosyjskim.

Przyczynek zawiera wyniki jednej z prac węgierskiego Instytutu Badawczego Ekonomiki Rolnej i podaje opis zastosowanej metody, analizę nakładów pracy (żywej i uprzedmiotowionej) oraz uzyskanej wydajności w poszczególnych gospodarstwach i wybranych gałęziach produkcji (pszenicy, kukurydzy, buraków cukrowych, winogron oraz hodowli), wzajemne związki pomiędzy nakładem pracy a uzyskiwaną wydajnością.

LUKASIK R.: **Rachunkowość rolna w dawnej Polsce**. Warszawa 1963 PWE s. 320

Autor, opierając się w dużym stopniu na materiałach archiwalnych, przeprowadził badania nad rozwojem rachunkowości w wielkich posiadłościach ziemskich. Prześledził on ewolucję, zachodzącą w zakresie, formach i treści księgowości folwarcznej oraz powiązane z tym przemiany w gospodarce i organizacji dóbr ziemskich, poczynając od okresu feudalnego, a m. in. funkcję spełnianą przez księgowość rolną, zmieniającą się wraz z rozwojem ekonomicznym, stosunków produkcyjnych i sił wytwórczych; początkowo jest to kontrola, od XVIII w. dochodzi ewidencja, poczyn następuje przejście do księgowości podwójnej, co pomaga do dokonania analiz działalności i operatywnego zarządzania dobrami ziemskimi, racjonalnej organizacji pracy i prowadzenia efektywnej gospodarki.

MADUROWICZ-URBAŃSKA H.: **Ceny zboża w zachodniej Małopolsce w drugiej połowie XVIII w.** Warszawa 1963 PWN, s. 210

W serii „*Studia z historii społeczno-gospodarczej Małopolski*” (cykl: Rynek wewnętrzny Małopolski) opracowano w Instytucie Historii PAN publikację, stanowiącą ogniwo uzupełniające w stosunku do innych pozycji tego cyklu, a jednocześnie będącą przyczynkiem do analizy cen lokalnych. Ze względu na brak innych materiałów archiwalnych badania ograniczono do czterech podstawowych zbóż, uwzględniając różnice regionalne cen oraz ich wahania okresowe i sezonowe. Większą część publikacji zajmują materiały i tablice statystyczne, mapy zestawienia i wykresy; podano także charakterystykę źródeł, metodę ich opracowania oraz bibliografię przedmiotu.

Mathematische Methoden in der Landwirtschaft (Matematyczne metody w rolnictwie). T. I — (opr. E. Körner i D. Rasch), s. 184; t. II — opr. kolektyw), s. 132. Berlin 1962—3 VEB Deutsche Landwirtschaftsverlag. Vorlesungen zur Agrarökonomik, Heft 16 und 17.

Obie części stanowią immanentną całość powstałą w wyniku współpracy matematyków i rolników. Cz. I wprowadza w podstawowe pojęcia i zagadnienia teoretyczne, a m. in. rodzaje liczb i funkcji szeregów statystycznych, rachunek różniczkowy i całkowy, wektory i determinanty, rachunek prawdopodobieństwa oraz statystykę matematyczną, techniczne środki pomocnicze rachunku numerycznego oraz równań liniowych. Cz. II zaś dotyczy zastosowania praktycznego metod matematycznych w ekonomice rolnej i przedsiębiorstwach rolniczych, a m. in. optymalnych funkcji liniowych i sposobów przedstawienia przy ich pomocy współzależności gospodarczych oraz praktycznego zastosowania maszyn matematycznych. W załączniku podano używany w matematyce alfabet grecki i użytą w rolnictwie symbolikę ekonometryczną oraz literaturę przedmiotu.

MIERNICZAK A., MINICKI W., STREK W.: **Kierunki rozwojowe produkcji zwierzęcej w woj. poznańskim w latach 1961—1965**. Poznań 1962 PWRiL, s. 158

Zagadnienie zostało opracowane na zlecenie Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa PWRN w Poznaniu w ten sposób, iż wychodząc z aktualnego stanu ilościowego zwierząt gospodarskich oraz ogólnych założeń planu 5-letniego, ustalono zadania w zakresie wzrostu pogłowia (i związanych z tym wszystkich pozostałych elementów) dla: bydła, trzody chlewnej, owiec, koni, drobiu, zwierząt futerkowych, rybactwa i pszczelarstwa. Ponadto omówiono sposoby popierania produkcji zwierzęcej, kierunki doświadczeń zootechnicznych, pokazy hodowlane i bazę paszową. Praca zawiera poza tym bogaty materiał statystyczny, kartograficzny oraz ilustracje.

Nowoje w uluczszennii i ispolzowanii sienokosow i pastbiszcz (Nowe tendencje doskonalenia i wykorzystania łąk i pastwisk). Moskwa 1963 Sielchozizdat, s. 552.

Przekład z angielskiego materiałów 8 Międzynarodowego Kongresu Łąkarskiego, który się odbył w dn. 11—21. VII. 1960 r. w Reading (Anglia). Wg oceny wydawnictwa rosyjskiego — treść publikacji powinna zainteresować szczególnie radzieckich agronomów, łąkarzy, zootechników, pracowników instytutów naukowo-badawczych, wykładowców oraz studentów wyższych szkół i wydziałów rolniczych. Dotyczy bowiem sposobów polepszenia naturalnych pastwisk i łąk przy pomocy nowych metod ich uprawy, walki z chorobami upraw pastewnych, oceny wydajności i maksymalnej efektywności pastwisk, spasanias świeżych pokosów, konserwacji i zakiszania, itp. oraz wpływu tych czynników na podniesienie produktywności hodowli bydła.

Organizacija socialistycznych sielskochozjaistwiennych przedprijatij (Organizacja socjalistycznych przedsiębiorstw rolnych). Moskwa 1963 Izd. Siel. Litier. Żurn. i Plakatow, s. 664.

Książka pomocnicza zalecona przez Min. Rolnictwa ZSRR dla zaocznych studiów wyższych rolniczych i ekonomicznych — zawiera wyczerpujące materiały w sprawie organizacyjno-gospodarczych podstaw socjalistycznej produkcji rolnej, wykorzystania ziemi, środków produkcji i pracy, organizacji poszczególnych gałęzi produkcji rolnej oraz planowania działalności ekonomicznej w sowchozach, kołchozach i jednostkach nadrzędnych.

OURY B.: L'agriculture au seuil du Marché Commun (Rolnictwo u progu Wspólnego Rynku). Paris 1959 Presses Univ. de France, s. 360.

Praca poświęcona głównym problemom rolnictwa w Europejskiej Wspólnocie Ekonomicznej — została napisana wkrótce po utworzeniu Wspólnego Rynku, jednakże ze względu na aktualność tego zagadnienia zasługuje na omówienie, tym bardziej, iż autor rozpoczyna swoje rozważania od historycznego wstępu, obrazującego rozwój wydarzeń i układów, które doprowadziły do ostatecznego zawarcia porozumienia sześciu państw. Dalsze rozdziały poświęcono potrzebom i zasobom Wspólnoty (eksport — import), czynnikom demograficznym (ludność rolnicza, powierzchnia gospodarstw), produkcji (zagospodarowanie ziemi, produkcja roślinna i hodowlana), środkom produkcji, wyposażeniu gcspodarstw, nawożeniu, inwestycjom kulturalnym, wreszcie miejscu rolnictwa w ogólnej ekonomice (dochód z rolnictwa, ceny produktów rolniczych, polityka cen, handel zagraniczny itd.). Aneks zawiera wyciąg z zawartego w Rzymie Traktatu o utworzeniu Wspólnego Rynku, materiały dotyczące Europejskiego Banku Inwestycyjnego, taryf celnych itd.

PACHOMOW Ju. N.: Niekotoryje woprosy sowierszenstwowanija sowchoznowo proizwodstwa (Niektóre problemy doskonalenia produkcji sowchozowej). Kijew 1963 Izd. Kijew Uniw., s. 100.

W publikacji opracowanej w Uniwersytecie Kijowskim, a wydanej pod auspicjami Min. Szkolnictwa Wyższego i Średniego Specjalistycznego USSR — autor rozważa zagadnienia rozwoju produkcji sowchozowej, jej intensyfikacji i specjalizacji oraz udoskonalenia zasad materialnego zainteresowania. Rzecz przeznaczona dla przewodniczących kółek i seminariów szkolenia partyjnego oraz osób interesujących się problematyką ekonomiczną.

Possibilités d'accroître la production alimentaire mondiale (Możliwości zwiększenia produkcji żywnościowej na świecie). Rome 1963 Org. des Nations Unies pour l'alim. et l'agricul., s. 262

Problem czy zasoby ziemi i wody, przy odpowiedniej ich eksploatacji, będą mogły zaspokoić narastające potrzeby ludności świata został podjęty przez FAO, a wyniki badań opublikowano w 10 zeszytach serii „Światowa walka z głodem”. Materiały zbierano przez okres 15 lat w 80 krajach i zreferowano je w następujących rozdziałach: znaczenie przyszłych potrzeb żywnościowych, możliwości zużytkowania pod uprawę nowych ziem, zwiększenia wydajności oraz zasobów leśnych i hodowli, zwiększenia i dostosowania do potrzeb połowów oraz zasobów leśnych itp. Dalsze materiały na powyższy temat zawiera nr 11 wspomnianej serii (vide str. 180). Całość publikacji jest bogato i pomysłowo ilustrowana przy pomocy zdjęć, wykresów, grafiki i danych statystycznych.

Progress in land reform (Rozwój reform rolnych). New York 1962 United Nations, s. 104

Ogłoszone przez Departament Spraw Ekonomicznych i Społecznych trzecie z kolei sprawozdanie (pierwsze dwa pochodzą z 1954 r. i 1956 r.) zostało opracowane wspólnie przez Sekretariat ONZ, FAO oraz Międzynarodową Organizację Pracy Zawiera ono informacje o postępie reform rolnych w ogóle i w rozbiciu na poszczególne części świata, wpływu ich na wydajność rolnictwa, uzyskiwane efekty oraz zatrudnienie i warunki życiowe ludności rolnej. Omówiono również zagadnienia finansowe związane z reformą rolną oraz jej powiązanie z rozwojem społecznych form współżycia na wsi oraz ogólnym rozwojem ekonomicznym. W załączniku podano dokumenty dotyczące tego tematu, a m. in. kwestionariusz na podstawie którego sprawozdanie to sporządzono.

RASMUSSEN K., SANDILANDS M.: Production Function Analyses of British and Irish Farm Accounts (Analiza funkcji produkcji w rachunkowości gospodarstw Wielkiej Brytanii oraz Irlandii). Nottingham 1962 Univ. of Nottingham, s. VIII, 116.

Autorzy publikacji, opracowanej w Wydziale Ekonomiki Rolnej Uniwersytetu w Nottingham, podejmują próbę zastosowania w rolnictwie metod ekonometrycznych, przede wszystkim analizy regresyjnej (regresic) i jej współczynników, a w związku z tym rozważają główne problemy, napotymane w kalkulacjach funkcji produkcji, w tym produktywności krańcowej wzgl. marginalnej wydajności — opartych na rachunkowości rolnej. Następnie analizują wybrane przypadki zmiennych niezależnych w zastosowaniu do rolnictwa angielskiego oraz irlandzkiego. Z natury publikacji czytelnik znajdzie w niej sporo wzorów matematycznych oraz tabel i wykresów.

Sbornik reszenj po sielskomu chozajstwu (Zbiór postanowień w zakresie rolnictwa). Moskwa 1963 Izd. Siel. Litier. Żurn. i Plakatow, s. 672.

Chronologicznie ujęty wykaz aktualnych uchwał Partii i Rządu oraz zarządzeń na ich podstawie wydanych od XI. 1917 r. do I. 1963 r. włącznie — od dekretu o socjalizacji ziemi poprzez program KPZR i uchwały Zjazdów Partii do postanowień dotyczących dalszego polepszenia organizacji planowania rozwoju gospodarki narodowej, w tym rolnictwa. Układ chronologiczny ma częściowo jednak ujemne strony, gdyż wobec nie zaopatrzenia publikacji w indeks rzeczowy, czytelnik nie ma możliwości prześledzenia interesującego go zagadnienia na przestrzeni minionych 46 lat.

SONDEL J.: Rezerwy produkcyjne w gospodarstwach rolnych. Warszawa 1963 LSW, s. 164.

Na tle syntetycznego obrazu rolnictwa polskiego i światowego autor analizuje ukryte rezerwy produkcyjne i sposoby ich uruchomienia, szczególnie w gospodarstwach indywidualnych. Ujawnienie tych rezerw i wykorzystanie ich m. in. przez usprawnienie organizacji pomoże do podniesienia gospodarki rolnej. Temu samemu celowi ma służyć rozwój kółek rolniczych oraz ich współpraca z PGR, POM, poszczególnymi rodzajami spółdzielczości i zrzeszeniami branżowymi.

STAMER H.: Agrarpreistützung als Mittel der Einkommenspolitik (Popieranie cen produktów rolnych jako środek polityki podnoszenia dochodów). Hamburg 1961 P. Parey s. 156 Schriftenreihe der Landwirtschaftlichen Fakultät der Universität Kiel. Heft 30.

Dysertacja wykonana w Instytucie Polityki Rolnej i Nauki o Rynku w serii prac Wydziału Rolnego Uniwersytetu w Kiel. Wychodząc z analizy przyczyn nierówności dochodów w rolnictwie, rozwoju metod podnoszenia cen produktów rolnych oraz ich wpływu na wzrost wydajności i w związku z tym dochodów — autor rozważa możliwości uprawiania w tym zakresie aktywnej i skutecznej polityki rolnej. Prócz bogatego materiału dowodowego i analitycznego praca zawiera także obszerny spis literatury przedmiotu.

The state of food and agriculture 1963 (Sytuacja w zakresie wyżywienia i rolnictwa w 1963 r.) Rome 1963 FAO, s. 228.

Światowy kongres FAO w sprawie wyżywienia, odbyty w 1963 r. w Waszyngtonie, skoncentrował się wokół zagadnienia walki z głodem i takiego zwiększenia

produkcji artykułów spożywanym oraz ich dystrybucji, ażeby zlikwidować głód na świecie; uznano to za naczelną zadanie obecnej generacji. Publikacja zawiera jak najbardziej aktualny (bo na dzień 30. VI. 1963 r.) materiał, związany z powyższą sprawą, zaprezentowany w ten sposób, iż na wstępie zamieszczono syntetyczne omówienie materiału podanego w dalszej treści (zgodnie z „Kodeksem dobrych obyczajów w publikacjach naukowych” zalecanym przez Komitet Porozumiewawczy FIO/ICSU/IFLA/ISO — UNESCO (vide „Aktualne problemy Informacji i Dokumentacji” Nr 3—4 z 1963 r. s. 50 wyd. CIINTE). Na treść publikacji składa się: przegląd aktualnej sytuacji w zakresie wyżywienia i rolnictwa na całym świecie wraz z perspektywami dla poszczególnych części świata i krajów (dla niektórych do 1965 r., dla innych zaś do 1972 r.); podstawowe czynniki wpływające na wzrost wydajności w rolnictwie, w tym szczególnie nawozy jako decydujące o rozwoju produkcji rolnej. W treści i 35 załącznikach podano bogaty materiał statystyczny, wyrażony ponadto w przeszło 25 wykresach.

STRUZEK B.: Rolnictwo europejskich krajów socjalistycznych. Warszawa 1963 PWRiL, s. 268.

Rozwijająca się współpraca krajów socjalistycznych w ramach RWPG rodzi potrzebę bliższego poznania rolnictwa krajów — członków Rady. Skłoniło to autora do zajęcia się tą problematyką. Analizuje on warunki socjalistycznej przebudowy wsi i rolnictwa oraz przebieg tego procesu w krajach socjalistycznych (z pominięciem Polski i ZSRR, jako bardziej znanych czytelnikom). Szczególnie zostały uwypuklone zagadnienia: związku przemian w całości gospodarki narodowej z przemianami w rolnictwie oraz ich przesłanki ekonomiczne, wpływu socjalistycznej przebudowy wsi na kształtowanie się produkcji rolniczej oraz jej elementy techniczne, złożoności procesu socjalistycznej przebudowy wsi (jak przemiany w społecznych stosunkach produkcji, siłach wytwórczych, socjalne itd.).

SZEWCHENKO A. A.: Progressiwnaja oplata truda kolchoznikow (Progressywne wynagradzanie za pracę członków kolchozu). Moskwa 1963 Ekonom. Litier., s. 120.

Autor charakteryzuje swoje dwunastoletnie doświadczenie w pracy kolchozu, w tym dziesięcioletnie ze stosowaniem wynagradzania za pracę członków kolchozu w zależności od ilości i jakości wytworzonej produkcji, a obliczanego od kwintala produkcji i uzyskiwanych dzięki temu wyników w podnoszeniu wydajności pracy, zwiększaniu rozmiarów produkcji, wzmacnianie społecznego gospodarstwa, przy jednoczesnym wzroście materialnego dobrobytu członków kolchozu. Badania te były przeprowadzane w kolchozie im. Lenina (rejon łabiński, kraj krasnodarski). Broszura jest przewidziana tak dla aktywnego partyjno-gospodarczego kolchozów i rejonów, jak dla propagatorów i słuchaczy szkolenia partyjnego.

Troisieme enquête mondiale sur l'alimentation (Trzecia światowa ankieta w sprawie wyżywienia). Rome 1963 Organ. des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture, s. 110, Campagne mondiale contre la faim. Etude de base no 11.

Przeprowadzona ostatnio przez FAO ankieta (I miała miejsce w 1946 r., II — w 1953 r.) objęła 80 krajów (tj. 95% ludności świata). Zestawiono w niej okresy: przedwojenny 1934—38, powojenny 1948—52 oraz lata 1957—59. Wyniki ankiety dały w skrócie następujący obraz: w dalszym ciągu ludność świata jest niedożywiona lub cierpi głód (60% niedożywionych i 20% głodujących). W krajach słabo rozwiniętych przeciętna racja kaloryczna wynosi 2150, wobec 3050 w krajach rozwiniętych. W obliczu przewidywań, że w 2000 r. ludność świata podwoi się — zagadnienie wyżywienia wysuwa się na czołowe miejsce w pracach ONZ i FAO. W 1975 r. należy zwiększyć wyżywienie o 35%, jeśli założyć utrzymanie go na obecnym poziomie; dopiero jednak zwiększenie o 50% może dać podniesienie jego poziomu. Odpowiednio w 2000 r. należy zwiększyć wyżywienie o 150% w krajach rozwiniętych i czterokrotnie w krajach zacofanych.

Ankieta FAO ma na celu ułatwienie badań nad zaplanowaniem prac zdążających do intensyfikacji walki z głodem i niedożywieniem. Podaje ona informacje o ogólnej sytuacji żywnościowej na świecie, o poziomie, strukturze i tendencjach spożycia, głodzie i niedożywieniu, podaje wskaźniki żywnościowe, przyszłe potrzeby w tym zakresie oraz możliwości rozwoju produkcji koniecznych produktów żywnościowych.

Uczciot i ocenka sielskochozajstwiennych ziemiel (Szacowanie i wycena ziem rolniczych). Moskwa 1963 Izd. Mosk. Univ., s. 386

Doceniając znaczenie prawidłowej klasyfikacji przyrodniczej oraz ekonomicznej oceny gleb uprawnych, zlecono Uniw. Moskiewskiemu zorganizowanie konferencji i podjęcie szeroko zakrojonych prac metodologicznych dla ustalenia naukowych podstaw przyrodniczej klasyfikacji i jakościowej oceny gleb w różnych okręgach i rejonach kraju oraz nawiązania współpracy wszystkich zainteresowanych w tej mierze dyscyplin naukowych. Przy udziale przeszło 300 pracowników naukowych i praktyków (m. in. z 20 uniwersytetów i 20 wyższych szkół rolniczych oraz 26 instytutów naukowo-badawczych, jak też innych zainteresowanych instytucji) wystuchano i przedyskutowano 56 referatów, z których 36 opublikowano w omawianej pracy. W wyniku narady podjęto wysiłki dla przygotowania odpowiedniej kadry specjalistów w dziedzinie klasyfikacji i oceny ziem użytkowanych rolniczo.

WIERZBICKI Z. T.: Żmiąca w pół wieku później. Wrocław 1963, Zakł. Nar. im. Ossolińskich, s. 484. Inst. Filozofii i Socjologii PAN, Zakł. Socjologii Wsi.

Cenna monografia, której wartość polega nie tylko na szczegółowym i wnikliwym zobrazowaniu obecnego stanu wsi Żmiąca, ale także na podjęciu przez autora tematu opracowanego w 1903 r. przez prof. F. Bujaka (Żmiąca, wieś powiatu limanowskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne. Kraków 1903, Gebethner, s. 152 — *Studia ekonomiczno-społeczne*. Zesz. III) i prześledzeniu zmian zaszłych w ciągu pół wieku. W nawiązaniu do analizy dokonanej przez prof. Bujaka — autor opisał rozwój wsi, kontynuując wątki wysunięte w poprzedniej publikacji. Dał ponadto dokładne studium socjologicznych przekształceń w życiu wsi, kładąc szczególny nacisk na problem rodziny — jednej z podstawowych i centralnych instytucji na wsi. Badania zostały oparte na materiałach statystycznych, dokumentach oraz bezpośrednich kontaktach z ludnością. Ujęto je w 3 częściach zawierających omówienie położenia wsi, jej stosunków demograficznych, społeczności wiejskiej i narodowej w rozwoju historycznym oraz przeobrażeń w strukturze klasowo-warstwowej i obyczajach. W obszernych aneksach podano m. in. informacje dotyczące rolnictwa w Żmiance, zarys antropologiczny oraz zarys stanu higienicznego i zdrowotnego, kultury materialnej, wyjątki z życiorysów itd.

WINZER K.: Der landwirtschaftliche Markt und die EWG (Rynek rolniczy a EWG). Hiltrup 1962 Landw. Verlag s. 110. Landwirtschaft-Angewandte Wissenschaft, nr 110.

W serii „Rolnictwo — nauka stosowana”, wydawanej przez Min. Żywnienia, Rolnictwa i Leśnictwa NFR, ukazały się (w nrze 110) referaty i wyniki dyskusji zorganizowanej przez Służbę Informacyjną w Zakresie Rolnictwa i Gospodarstwa Domowego. Obrady koncentrowały się wokół następujących zagadnień: organizacji i funkcji Brukselskiej Komisji EWG, rolnictwa zachodnio-niemieckiego, analizowanego z punktu widzenia jego rozwoju i udziału we Wspólnym Ryнку Europejskim i zaleceń dla niego stąd wypływających oraz udziału w EWG rolnictwa holenderskiego i francuskiego.

WOLKOW A. I.: O mieźkołchoznych organizacjach (O organizacjach międzykołchozowych). Moskwa 1963 Gos. Izd. Jurid. Litier., s. 86.

W ciekawy sposób, i bo w postaci pytań i odpowiedzi na nie, autor wyjaśnia powstanie oraz istotę organizacji międzykołchozowych, środki, którymi one dysponują, ich działalność gospodarczą i nadrzędne organizacje międzykołchozowe obwodów, krajów i republik.

Opr. St. K.